

DEO OPTIMO MAX.

UNI ET TRINO,

VIRGINI DEI-PARÆ, ET S. LUCÆ
Orthodoxorum Medicorum Patrono.

QUÆSTIO MEDICA,

QUODLIBETARIIS DISPUTATIONIBUS manè diſcutienda in Scholis Medicorum, die Jovis decimâ-octavâ menſis Novembris, anno Domini M. DCC. LI.

PRÆSIDE

M. JOHANNE ASTRUC, Salubris Conſilii Regii Socio, Regis Poloniarum Auguſti II. Electoris Saxoniæ, dùm viveret, Medico Primario, & Profeſſore Regio, Doctore Medico.

An morbo, Colicæ Pictonum *dicto*, *venæ ſectio in cubito?*

I.

CERTISSIMUM eſt, quod vulgari fertur adagio, hominem totum naturâ morbum eſſe, cùm nullæ ſint humani corporis partes, quæ morborum inſultibus non pateant undique. At verò inter cæteras nullæ ſunt morbis frequentiùs obnoxiæ, quàm ventriculus & inteſtinalis ductus, quippe qui, cùm ſint veluti corporis ſentina, tùm inſalubrem ingeſtorum naturam, tùm pravam eorumdem concoctionem primi, egerendorumque vitia ſoli ſentiant & patiantur. Hinc Ructus, Nauſea, Singultus, Vomitio: hinc Diarrhœa, Dyſenteria, Cholera, Chordapſus, Affectio cœliaca: hinc demùm multiplex Dolor Colicus, Stercoro-

ſus, Flatulentus, Bilioſus, Pituitoſus, ac imprimis ille; quem *Pictonicum* vulgò nominant, morbi genus rarum, ſed quod rarius non dicas, quàm periculoſius.

Accuratam hujuſce morbi deſcriptionem reperire eſt apud Franciſcum Citeſium in ſpeciali Diatribâ *de novo & populari apud Pictones dolore colico bilioſo*, quam vulgavit anno 1639. » Eorum, *inquit*, corpora, quos attingit *morbus* » *ille*, veluti ſidere percuſſa, ex priſtino repentè ſtatu dejicit, pallor vultum de- » colorat, extrema frigent, languent vires, animus inquies, corpus anxium, vi- » giliæ aſſiduæ, leipothymiæ, ſeu potiùs cardiogmi frequentes, appetentia proſ- » trata, nauſea perpetua, ructus, vomitus, iſque porraceæ & æruginoſæ bilis, » qui niſi ſuccedat, ſingultus creberrimus miſerum ægrum fatigat, ſitis inexhau- » ſta, ſtranguria moleſta, & quæ calculum ſæpiùs mentitur; hypochondria æſ- » tuant, interdùm ſine febre, ſæpiùs cum febre lentâ, & quod totius mali ca- » put eſt, acutiſſimus ventriculi, inteſtinorum, lumborum, ilium, & inguinum » dolor excruciat, quas partes interdùm ſimul & ſemel, interdùm alteram tan- » tùm vehementiùs exercet, ſæpe per initia præſertim cum alvi frequenti, ſed » non ita copioſo fluore, ſæpiùs cum ejuſdem adſtrictione. Mox propagante ſe » veneno, aut ſaltem humore acri à materiâ morbificâ ſuſcitato, humeri, mam- » mæ, totumque pectus velut aculeis vellicantur, punguntur, lancinantur; mo- » dò verò crura & os ſacrum: nec deſunt quibus plantarum dolores crudeliſſimi, » motu illæſo, ventris dolores ſequantur. Et poſt tot ærumnas, mirum dictu, » æger jam meliùs ſecum agi credens, ventris quippe doloribus utcumque remit- » tentibus, brachia & pedes reſolvi perſentiſcit, & illam, quæ totos infuſa per » artus molem agitat, vim frangi percipit. Cubiti & manuum, tibiarum & pe- » dum motus perit. Hanc Paralyſim, *ſeu Pareſim*, præcedunt aliquando epilepti- » cæ aliquot convulſiones.... aut plurium horarum cæcitas..... Qui verò à tot, » tantiſque malis, diligenti curantium operâ, ſuperſunt, diutiùs lecto affixi, & » partium omnium, infra caput, paralyſi, *aut ſaltem pareſi* affecti vires paulatim » recuperant, & poſt aliquot menſes, ſuâ artubus vi aliquantiſper reſtitutâ, per » vicos veluti larvæ, aut arte progredientes ſtatuæ, pallidi, ſquallidi, macilenti » identidem conſpiciuntur. «

Graviſſimus ille morbus plerumque ſporadicus eſt, ut ex Obſervationibus non paucis, quæ apud Medicos paſſim occurrunt, intelligere eſt, & ut à nobis plus vice ſimplici obſervatum fuit: aliquando tamen, ſed raró, etiam epidemicus. Sic eum anno 1572. inter Pictones, genteſque Pictonibus finitimas epidemicè graſſatum eſſe narrat Citeſius laudato loco: ſic Damnonios in Angliâ morbo eodem populariter affectos fuiſſe anno 1724. affirmat Johannes Huxham in peculiari Tractatu, quem publici juris fecit Londini anno 1739, & in quo proſtat non diſpar morbi Deſcriptio.

In eam opinionem inclinaſſe videtur Citeſius (*a*) morbum illum novum eſſe, & anno 1572 circiter inductum: quod quibus de cauſis ita crediderit, vix poſſumus ſatis aſſequi, cùm bonâ fide confiteatur ipſe antiquitùs obſervatum fuiſſe non modò à (*b*) Paracelſo, (*c*) Langio, (*d*) Fernelio, (*e*) Hollerio, (*f*) Eraſto, (*g*) Droëto, (*h*) Cratone, ſed etiam ab (*i*) Avicenna inter Arabes, imò verò inter Græcos à (*k*) Paulo Æginéta, à quo diſertè deſcriptus eſt. Sed quomodocunque ſenſerit Citeſius, certè conſtat id morbi genus, & ante & poſt Citeſii ætatem, in variis Aſiæ & Europæ regionibus rariùs, frequentiùſve obſerva-

(*a*) Ubi *ſuprà* cap. 1.

(*b*) *Undecim Tract. anonymor.* Tractat. 4. De colicâ: *ſive Volum.* 1. pag. 630. col. 2. *Edit. Genevenſis.*

(*c*) *Lib.* 2. *Epiſt.* 55.

(*d*) *De morbis* Lib. 6. cap. 10.

(*e*) *De morb. intern.* Lib. 1. cap. 41. *de colico dolore.*

(*f*) Lib. 4. *Diſputat. contra* Paracelſum.

(*g*) In conſilio novo *de Peſtilentiâ*, *cap.* 5.

(*h*) *Conſil.* 10. & 11. *Epiſtol.* 3. & 4.

(*i*) *Canon.* Lib. 3. Fen. 2. Tract. 1. cap. 2. *De Paralyſi.* *Ibid* Fen. 16. Tractat. 3. cap. 6. *De colicâ.*

(*k*) *Lib.* 3. *capp.* 18. & 43.

tum fuiſſe, ut fidem faciunt apertiſſima quamplurium Medicorum teſtimonia, * quæ vel ideò diligentiùs recenſere viſum eſt ad annum uſque 1621. ut tantò efficaciùs abſtergeretur nota, inconſideratè, an malignè dicam, Facultati noſtræ à Salmaſio & à Citeſio inuſta.

Scripſit hic (*l*) quidem P. Milonem, Pictavienſem Medicum, » cùm Henrici » Magni, felicis memoriæ Regis Chriſtianiſſimi, primarius Medicus eſſet renuntia- » tus, jamque eo nomine Medicinam Lutetiæ faceret, in aliquot ægros hoc mor- » bo implicitos incidiſſe, quos non ita eo loci adhuc obſervatos pluribus Medi- » cis, quaſi expreſſa Colicorum Pictonicorum exemplaria, indicaſſet. « Ille (*m*) verò narrat, » vidiſſe ſe cùm ignorarent Pariſienſes Medici qualis eſſet morbus, » qui *Pictavicæ Colicæ* nomen habet: Primus ipſe eo laborare cùm cœpiſſet Lute- » tiæ, & novem Medici illum inviſerent, nullum ex his potuiſſe cauſam morbi, » quo ægrotaret, ex ſymptomatis conjectari, neque nomen ipſius dicere: variaſſe » omnes ſententiis: unum tandem poſt omnes, ab amico ad illum adductum fuiſ- » ſe, Pictavienſem Cardinalis Ricelii Medicum, Citeſium, qui ſtatim, ubi illum » vidit, colicam Pictavicam eſſe pronuntiavit, & eum ita curavit, ut paucas in- » tra ſeptimanas ſanitati priſtinæ reſtituerit, incurabilem aliis futurum.

Sed eccui tam credulo ſpes illis eſſe potuit ſe perſuaſuros unquam anno 1609, quo Milo in Curiam accitus eſt, & multò minùs anno 1625, in quem cadit, ut

*1130. Halyabbas, Theoric. *Lib.* 9. *cap.* 8. *De Paralyſi*; Et *capit.* 27. *De colicâ.*
1412. Nicolaus Nicolus. *Serm.* 5. *Tractat.* 8. *cap.* 40. Item *Serm.* 3. *cap.* 5.
1430. Johannes-Michaël Savonarola, *Practic. Tract.* 6. *cap.* 16. *rubric.* 21.
1480. Johannes Arculanus. *in Practic. Medic.* apud Foreſtum.
1496. Alexander Benedictus. Practic. *Lib.* 9. *cap.* 15.
1532. Johannes Guintherius Andernacus, in *Annotatione* ad *cap.* 18. *Libr.* 3. Pauli Æginetæ ab illo editi.
1550. Victor Trincavellius. *De ratione curandi Libr.* 3. *cap.* 1.
1550. Leonardus Jacchinus. *in Nonum Rhaſis cap.* 51. *De colico dolore.*
1553. Volcherus Coiterus, in *Libr. obſervat. Anatomicar. & Chirurgicar.*
1560. Johannes Fernelius, *Lib.* 4. *de Febribus. cap.* 10.
1573. Franciſcus Valleriola, *Lib.* 1. *Obſerv.* 3.
1575. Guillelmus Ballonius. *Conſil. Medicinal. Lib.* 3. *Conſil.* 70.
1577. Thomas Jordanus. *De lue Moravicâ.*
1580. Johannes Crato à Kraffteheim, *Conſil. lib.* 5. *Conſil.* 21. Et *lib.* 4. *Epiſtol.* ad Thomam Jordanum.
1580. Petrus Monavius. *Lib.* 2. *Epiſt. pag.* 515.
1590. Johannes Coſtæus. *Annotat.* in *cap.* 2. *Tract.* 2. *Fen.* 2. *Lib.* 3. Canonis Avicennæ *ab illo editi.*
1594. Vidus Vidius, junior. *De curatione membratim.* Lib. 9. cap. 26.
1596. Petrus Foreſtus. *Obſervation. Lib.* 10. *Obſerv.* 82. in Scholiis. Et *Lib.* 21. *Obſervat.* 5. in Scholiis
1598. Caſparus Hoffmannus, *Lib.* 3. Conſiliorum à Scholzio editorum.
1598. Laurentius Scholzius. In Conſiliis Medicinalibus variorum Medicorum, quæ collegit & edidit.
1600. Johannes Hieronymus Pulverinus. De curandis morbis, *cap.* 55.
1600. Hercules Saxonia. *Practic. Part.* I. *cap.* 10. Et *Lib.* 3. *cap.* 25.
1601. Alexander Maſſarias. *Practic.* Libr. 1. *cap.* 16.
1602. Felix Platerus. *Praxeos Medic. Libr.* 2. *cap.* 2.
1606. Joſephus Quercetanus. *Tetrad. graviſſ. affectuum cap.* 23. De Paralyſi.
1609. Johannes Schenckius à Graffenberg. *Obſervat. Medicinal. Lib.* 1. De Paralyſi ex colicâ, Et *Libr.* 3. De coli dolore.
1609. Gaſpar Wolphius, *apud Schenckium*, *Lib.* 3. De coli dolore, *Obſerv.* 10.
1609. Jacobus Œtheus, *apud Schenckium.* ibid.
1609. Johannes-Franciſcus Hildeſius, *ibidem.*
1610. Zacutus Luſitanus. *De Medicor. Princip. Hiſtor.* Lib. 1. *Hiſtor.* 45.
1613. Gregorius Horſtius. *Obſervat. Libr.* 2. *Obſerv.* 16. Et *Libr.* 4. *Obſervat.* 13. Et *Problemat. Therapeuticorum Decad.* 2. quæſt. 8.
1613. Cornelius Thaurerus, *apud Horſtium*, *Lib.* 4. *Obſervat.* 11.
1615. Theodorus Collado, *De ſphalmatis Medicis*, *cap.* 79. *errore* 3.
1618. Carolus Piſo. *Obſervat. & Conſilior. Sect.* 4. *cap.* 2.
1618. Johannes Klopfingerus, *Diſputation. à Genathio collectar. Decad.* 1. *Diſputat.* 5.
1621. Epiphanius Ferdinandus. *Hiſtor.* 35. *fol.* 105.

(*l*) *Ubi ſuprà*, *cap.* 26.

(*m*) Lib. *de Annis climactericis.* pag. 731.

citiſſimè, Salmaſii ægrotatio, Pariſienſibus Medicis ignotam fuiſſe colicam pictonicam; quæ jamdudùm ante tot Medicorum monumentis celebrata, & ut de noſtris tantùm dicamus, quæ indicata à Fernelio, memorata ab Andernaco, Dureto, Ballonio, demùm ab Hollerio, Droëto & Piſone obſervata & deſcripta erat? Nemini prorsùs, qui rationi locum dederit: quin potiùs pronum eſt inde concludere in Pariſienſes Medicos iniquum fuiſſe Salmaſium, qui allata de colicæ Pictonicæ antiquitate teſtimonia neſcire non potuit, ut qui vir eſſet multiſcius; iniquiorem verò Citeſium, qui eadem ignorare non debuit, ut qui Medicus eſſet eruditus. Sed hæc ὡς ἐν παρόδῳ.

I I.

UT adeò ſingularem morbi naturam explicarent Medici, magno conſenſu huc-uſque tenuerunt omnes in eâ colicæ ſpecie 1°. Bilis acris & mordacis copiam haud exiguam inteſtina multifariam impetere, laceſſere, & pungere, unde dolor colicus atrox & contumax, qui primum implet Tragœdiæ actum. 2°. Extenuatas & ſubtiliſſimas bilis illius particulas non paucas, celeri & ſubitaneâ quaſi μεταστάσει, in ſpinalem medullam rapi, ubi compreſſioni vel obſtructioni nervorum vertebralium locum dent, unde repentino morbi μετασχηματισμῷ advenit Pareſis ſive Paralyſis, quæ ultimum actum claudit. Sed unanimes Illi in his duobus, quæ ſunt veluti præcipua rei fundamenta, in varias diſcedunt opiniones ſimul atque rei ratio ſigillatiùs venit expendenda, atque adeò in apertam diſcordiam brevi recidit ſpecies illa aſſimulatæ concordiæ.

Volunt plerique bilem, quam pro morbi causâ habent, in inteſtinorum cavo concludi, ubi interiorem illorum tunicam atrociter lancinet: putant alii, quos inter, magna nomina, Fernelium, Sennertum, Riverium numeraveris, bilem eamdem intra tunicas inteſtinorum, aut duplicem Peritonæi & Meſenterii membranam diffundi, ubi penetrantiùs agat & occultiùs.

Similiter, nec minore animorum concertatione, diſputatur de viis, modove, quibus fiat metaſtaſis. Sunt qui putent materiam morbificam ab inteſtinis in ſpinam per nervos convehi: ſunt qui venarum ope ad cor, & à corde per arterias in ſpinam deduci malint: ſunt demùm qui de viis parum anxii, Naturæ, ut opus ſuum exequatur, non deeſſe contendant meatus plurimos, oculis quidem minùs obvios, ſed humori refluxuro facilè pervios, quippe qui jure teneant corpus humanum, maximè dùm vivit, eſſe totum σύμπνουν καὶ σύῤῥουν.

Sed haſce leviores controverſias, ne dicam argutias, parùm ipſi curamus, ut qui ne duobus quidem præcipuis quæſtionis fundamentis modò propoſitis ſatis confidamus, ceu minùs firmis. Suſpicio enim eſt, nec vana quidem, ſi vera aſſequimur, falſos eſſe veteres Medicos in aſſignandâ colicæ Pictonicæ ſede, à quâ erroris ſpecie palam eſt eos non ſatis ſedulò ſibi ſemper caviſſe. Sic Hydropis Tympanitæ ſedem, quam nunc compertum eſt in inteſtinis eſſe, quæ coercitis flatibus præter modum dilatantur, in ipſo abdominis cavo ſitam illi eſſe putabant, quò flatus undique confluerent incompertis & planè latentibus viis. Sic in Hyſtericâ affectione uterum, qui à ſuâ ſede dimoveri nullâ ratione poteſt, credebant illi per ventrem volutari globi ſpecie, imò verò ad collum aſcendere, quod hyſtericæ mulieres ſentiunt, quaſi injecto laqueo, ſibi interdùm præcludi. Unde conficitur, exemplo facili, potuiſſe Medicos eoſdem eâdem oſcitantiâ colicæ Pictonicæ ſedem, cauſamque in inteſtinis, aut vicinis partibus, quæ dolere videntur, falsò quoque ponere, ſi ſemel conſtiterit & inteſtina & partes inteſtinis finitimas ab idiopathicâ labe vacare omnino in eâ morbi ſpecie, ut certò conſtare cenſemus & plurimis & graviſſimis argumentis.

I. Quòd in ipſo colicæ Pictonicæ impetu, dùm tormina torquent vehementiſſimè, venter, ſive mollis ſit ut interdùm, ſive tenſus & convulſus ut plerumque, non contrectari modò, ſed etiam premi & conſtringi poſſit ſine ullâ doloris acceſſione: unde conſequens eſt inteſtina, cæteraſque partes ventre comprehenſas, quæ preſſum non ſentiunt, cauſæ nulli morbificæ, quæ illis inſit, ſubjacere; atque adeò ægrotos ipſos ludificari, quibus partes illæ dolere videntur.

II. Quòd dolor colicus Pictonicus nec inteſtinis, nec meſenterio, nec peritonæo perpetuò definiatur, ſed ultrà circumquaque identidem exſpatietur ad thoracis latera, brachia, lumbos, inguina, nates, crura, tibiaſque, quæ ſingula doloris morſibus crebris, acribus, ſolent non rarò percelli, ex quo fit ut quemadmodum dolore harumce partium, quantuſcumque fuerit, nulla illius cauſæ morbificæ præſentia poteſt in illis argui, ſic pari jure neque dolore compari, qui ad inteſtina, vel alia viſcera pertinet, comprobari ullo modo poſſit cauſam ullam morbificam in iiſdem partibus ſubeſſe.

III. Quòd dolor in colicâ Pictonicâ varius, fugax, temporarius ſit; partes varias derepentè invadat, deſeratque; ſedem ex ſede mutet puncto temporis; huc & illuc impetum faciat, foras, intrò, ſursùm, deorsùm, ad dextram ſiniſtramve partem, & ut partes, quas obſidet, miſerrimè diſcruciat, ſic partes, unde abit, perfectè ſanas dimittat, nulla ſui relinquens veſtigia; unde pronum eſt colligere, ut malum nullibi hæret, ſic etiam nec mali cauſam hærere ullibi; neque enim fieri poteſt ut hæreat illa iis in partibus, in quibus malum ipſum non hærere certum eſt.

IV. Demùm, quòd cathartica dolorem colicum Pictonum non evincant, ſed potiùs exaſperent: bilem nullam educant, ſed ad ſummum quid paucum muci vel pituitæ per vim deradant: unde conficitur bilem nullam, aliumve humorem in inteſtinis coerceri; ex quo labefit vulgaris opinio: quem nodum perquàm difficilem ut expedirent, placuit nonnullis, qui ſibi magis viderentur ſapere, comminiſci bilis morbum facientis ſedem eſſe, non in inteſtinis, unde deberet exturbari, ſed intra inteſtinorum tunicas, membranaſque meſenterii vel peritonæi, ubi lateat inacceſſa. Sed næ Illi graviorem plagam amant accipere, ut leviorem repellant, quippe bilis tam altè defixa, & anguſtè coercita, contra vim purgantium inacceſſa quidem futura eſt, at verò ſimul planè immobilis & undique concluſa varium & mutabilem dolorem nunquam illatura eſt, qualem eſſe dolorem colicum Pictonum ſuprà dictum fuit.

Hæc ſi teneamus, quæ quidem non videntur poſſe convelli, ſubverſo ſemel priore opinionis vulgò receptæ fundamento, ut ruat alterum neceſſe eſt. Etenim ſi bilis nulla, nullave materia morbifica adſit in inteſtinis, nec intra inteſtinorum tunicas, membranaſve meſenterii aut peritonæi, haud anxiè inquirendum eſt quâ ratione, quibuſve viis materia bilioſa ab inteſtinis in ſpinam transferri poſſit. Urgeant ergo illi, quantùm voluerint, exempla Variolarum & Morbillorum retrocedentium, aut Arthritidis retropulſæ. Concedemus ultrò verâ hæc metaſtaſi peragi, ſed ea in exemplum duci poſſe nequaquam concedemus, cùm manifeſtum intercedat diſcrimen. Eſt in Variolis atque Morbillis, eſt in Podagrâ humor verus, qui cutis puſtulas oppleat, qui diſtorqueat articulos, quique proindè poſſit aliò transferri, vel aliò divertere. At verò humorem nullum in inteſtinis adeſſe probavimus in dolore colico Pictonum, atque adeò hoc in morbo metaſtaſis ulla ſupponi nec poteſt, nec debet.

Accedit quòd in Variolis, Morbillis, Arthritide, metaſtaſis gradariè fiat & certo temporis intervallo; principium, augmentum, ſtatumque habeat, atque motuum omnium naturalium leges teneat. Contrà verò metaſtaſis, quam in dolore colico Pictonum vellent ſupponere, foret repentina, inſtantanea, fulgure celerior, certiſſimis Naturæ legibus pleniſſimè repugnans, quæ nihil unquam molitur in inſtanti; unde colligere eſt metaſtaſim nullam ſupponi poſſe in colicâ Pictonum, neque adeò novam & inopinam faciem, quæ morbo ſupervenit, cùm in Pareſim aut Paralyſim deſciſcit, eâ ratione unquam induci. Reſtat ergo ut omiſſis Antiquorum dogmatis ſive commentis, quæ ruinoſa ſunt, viam aliam conemur inquirere, quâ tùm ſingularis morbi natura, tùm improviſus ejuſdem metaſchematiſmus enodatiùs explicentur.

III.

UTINAM tàm facilè vera invenire poſſemus, quàm falſa convincere; ſed in rebus phyſicis quid non ſit citiùs, quàm quid ſit dixerimus. Dicendum tamen de quæſtione propoſitâ, cùm id muneris ratio exigat, ſed ita ut nihil affirmemus; quæremus omnia dubitantes, plerumque & nobis diffidentes. Multa quidem circa

cauſam colicæ Pictonicæ in animo jam pridem verſabantur, quæ vulgarem explicationem diſſuaderent : ſed novam, quam afferimus, perſuaſit tantùm ſequens Obſervatio, à quâ ideò viſum eſt rei expoſitionem auſpicari.

Quidam natus annos ſexaginta duos concidit ex alto in lumbos gravi lapſu : hinc dolor, tumor, inflammatio in contuſis partibus, cum febre & moleſtiâ totius corporis, quæ quidem adhibitis medicamentis depulſa ſunt in ſpeciem, ſed non eliſis mali ſtirpibus, ita ut aliquis doloris morſus identidem recrudeſceret ex cæli mutatione. Quarto decimo poſt anno accidit ex improviſo, ut æger nihil ſibi metuens dolore afficeretur ſummo, modò in dextro, modò in ſiniſtro latere, ſed frequentiùs in dextro, qui varius, mutabilis eſſet; qui leniùs, graviùſve ſæviret; qui latè diffuſus ad mammas ſursùm, ad umbilicum deorsùm extenderetur; qui in ſpatium brevius contractus coſtas tantùm ſpurias vel hypochondrium occuparet; qui ſociam febrem haberet nullam. Adeò ſingularis & inopina mali facies mirationem fecit non levem : partes dolentes pluries & à pluribus contrectatæ, compreſſæ ſunt; ſana omnia deprehenſa, nec dolor à preſſione quantâcumque invaleſcebat ullo modo. Adhibita therapeia multiplex, varia, ex conſilio Medicorum vel ægroti arbitrio ſæpiùs mutata, ſed incaſsùm omnia. Tandem æger ad Thermas Plumbarianas allegatur. Ecce, dùm iter facit, paralyſi repentinâ corripitur, & in ipſo temporis articulo dolor omnis exceſſit. Simul verò animadverſum eſt vertebras lumborum extrorsùm protuberare, ceu luxatas incompletè. Veriſimillimum eſt iteratis & frequentioribus corporis concuſſionibus à ſubſultante curru acceleratam eſſe ſpinæ luxationem, atque inde natam Paralyſim, quæ quidem abſoluta fuit in artubus inferioribus, ſed levior & ſimplex Pareſis in ſphinctere ani & in veſicâ, ita ut alvum tamen redderet neſciens, urinam verò neque nitens reddere poſſet ſine cathetere. Perventum eſt nihilominus ad Thermas quarum uſus propter novam morbi formam ægroto tantò ſalubrior eſſe videbatur. Ibi nihil non tentatum, potatio, balneatio, embroche, appoſitio lutorum, &c. ſed omnia fruſtranea fuerunt, ſi hoc unum excipias, quòd alvum jam contineat firmiùs, & urinam reddat, ut lubet, quanquam paulò frequentiùs.

Hinc multa colligimus : 1°. A caſu in lumbos, qui olim acciderat, labem vertebris, vel ſpinali medullæ contuſione illatam fuiſſe qualemcumque, quæ paulatim tacito & lento infarctui locum dedit, unde dolor ex cæli mutatione recrudeſcens.

2°. Ab illâ primâ mali labe, quæ tacitò accreverat, inductum poſt annos quatuordecim infarctum graviorem, quo principia nervorum lumbarium, & infimorum ex dorſalibus, vellicata, puncta, diſtracta fuerunt multifariam, unde dolor ille mutabilis, qui tunc advenit, acriùs mitiùſve ſæviens, & ad hos aut ad illos nervos pertinens, ut varia nervorum principia variè moleſtabantur.

3° Ex legibus unionis animæ cum corpore dolorem illum ſecundùm nervorum ductus ad partes, quibus extremi illorum fines proſpiciebant, relatum fuiſſe, unde dolor partibus variis thoracis aut ventris videbatur inſidere, quanquam ipſæ ab omni doloris causâ vacuæ forent.

4°. Demùm, auctâ mole invaleſcentis infarctûs ſive ſtaſeos, luxatas fuiſſe vertebras, ac inde medullam, nervorumque principia ita compreſſa, ut inhibito ſpirituum influxu abierit quidem omnis dolor, at verò ſimul obvenerit gravis & difficilis Paralyſis artuum inferiorum, cum Pareſi veſicæ & ſphincteris ani.

Si ea conſectaria admittantur, ut admittenda eſſe putamus, non videmus quì poſſit ſequentibus conjecturis aſſenſus denegari.

1°. In colicâ Pictonum humoris cujuſcumque, de quo mox videbitur, ſtaſim ſeu infarctum fieri in cortice medullæ intra lumbares vertebras comprehenſæ, aut in membranis corticem illum ambientibus.

2°. Humorem, qui ſtagnando ſtaſim ſeu infarctum parit, adſita nervorum principia vel pungere & laceſſere, ſi paucus ſit, ſed acer, unde dolor *pungitivus*; vel diſtendere atque diſtrahere, ſi copiâ abundet, ſed expers acrimoniæ, unde dolor *diſtenſivus*; vel pungere & ſimul diſtendere, ſi peccet acrimoniâ ſimul & copiâ, unde dolor *pungitivo-diſtenſivus*.

3°. Dolorem indè genitum, cujuſcumque ſpeciei ſit, ex legibus Naturæ ad extremos nervorum fines, atque adeò ad partes ad quas fines illi terminantur, debere referri. Quod ne cui mirum videatur, attendat, quæſumus, ad exempla ſimilia, quæ paſſim obvia ſunt. Sic quoties ictu contunditur nervi truncus cubito ſubſtratus, qui ad auricularem manûs digitum pertinet, toties dolor auricularem digitum tandiù occupat, quandiù permanet trepidatio, quæ ictu nervo impreſſa fuit in cubito. Sic qui pede vel brachio mutili ſunt, dolere ſe aiunt; & revera dolent in pede vel brachio exſecto, quoties pungi, laceſſi, diſtrahi contingit reliquum nervi truncum; cujus rami ad pedem vel brachium olim pertingebant. Sic epileptici non pauci queri ſolent, accedente inſultu, de *aurâ frigidâ*, quæ à parte quadam ſursùm aſcendat, cerebrumque impetat, opprimatque; cùm manifeſtum ſit ſpeciem illam aſcendentis auræ frigidæ unicè deberi impreſſionibus, quæ à causâ morbificâ paulatim in cerebro invaleſcente gradariè fiunt in principiis nervorum proſpicientium partibus, quas aura frigida videtur percurrere.

4°. Proinde dolorem, quem experitur ægrotus in colicâ Pictonum, ſedem ex ſede mutare; momento temporis partes varias, propiùs longiùſve diſſitas, pervagari; variè accedere vel excedere derepente; nulla ullibi ſui veſtigia relinquere; graduque varium, leniùs atrociùſve ſævire; prout in ſpinali medullâ varia nervorum principia, partibus vicinis vel remotis proſpicientia, vario impreſſionis gradu majore minoreve, per vices ſtimulantur: quæ variationes, licet in corporis peripheriâ latum ambitum occupare videantur, intra ſpinalis medullæ clauſtra, ubi principia nervorum ſibi proximè adſita ſunt, arcto ſpatio peragi poſſunt, nullâ vel minimâ cauſæ morbificæ trajectione.

5°. Morbum in eo ſtatu aliquando ſubſiſtere, nec ultrà progredi, rarâ ægroti felicitate, qui dimidium mali tantùm ſuſtineat, ſi ſtaſis infarctuſve ſubſiſtat ipſe cauſæ morbificæ ignaviâ, aut quod tutius eſt, ſi humorum eucraſiâ, firmâ corporis conſtitutione, vel remediorum efficaciâ reſolvatur & diſcutiatur.

6°. At verò, ſi mole & amplitudine ſtaſeos ſive infarctûs in dies ſuccreſcente, contingat medullam ſpinalem arctè comprimi, inde denegato ſpirituum ad inferiora influxu artus inferiores paralyticos fieri; qui ſummus eſt & graviſſimus morbi gradus: imò, ſi nonnulla nervorum principia, ſuprà compreſſionis locum ſita, ab eâdem causâ vel omnino, vel partim anguſtentur, artuum ſuperiorum Paralyſim vel Pareſim variè inde provenire.

His abundè declaratur nova, quam proponimus, morbi ætiologia: reliquum eſt ut ſtaſeos ſive infarctûs, quem pro primariâ morbi causâ habemus, natura, ſpecies, cauſæ paulò fuſiùs & enucleatiùs exponantur, quod paucis confectum dabimus.

In ſummâ, ſtaſis ſive infarctus omnis, in quacunque corporis parte fiat, ſtagnatio eſt præternaturalis humoris, humorumve, quibus pars perluitur. Hinc in ſpinali medullâ, quam ſanguis per arterias, & lympha per lymphatica vaſa irrorant, ſtaſis gemina; *ſanguinea* altera, à ſanguine; altera *lymphatica*, à lymphâ ſtagnante.

Staſis ſanguinea in duas alias dividitur pro modo, quo ſolet invadere; ſi ſubito, celeri & violento impetu, *Phlegmonodes*; ſi lento & tacito progreſſu, arteriarum capillamentis, in quibus ſanguis hæret, pedetentim dilatatis, *anevriſmatodes* appellatur.

Similiter ſtaſis lymphatica, quæ ab inſpiſſatâ & hærente lymphâ ortum habet, gemina eſt: Altera *ſimplex* ſeu *legitima*, in quâ ſolius lymphæ ſtagnatio: altera *compoſita* ſeu *notha*, in quâ cum lymphæ ſtagnatione conjuncta eſt & ſociata ſanguinis ſtagnatio: & hæc pro diversâ ratione ſtagnationis alterutrius ad alterutram vel *lymphatico-ſanguineæ*, vel *ſanguineo-lymphaticæ* nomen obtinet.

Porrò cauſæ ſtaſeos ſive infarctûs in ſpinali medullâ, à conſimilibus cauſis, quæ ſimiles aliis in partibus ſtaſes infarctuſve producunt, non abludunt, & debent perinde diſtribui in *Locales* & *Univerſales*. Locales ſunt, quæcumque lumbis ſpecialem noxam inferunt, inter quas numerari poſſunt, lumborum refrigeratio à vento, balneo, pluviâ, nive; contuſio ab ictu vel caſu; diſtorſio à motione vel flexione violentâ; compreſſio caſu illata in curru vel in turbâ. Latiùs patent cauſæ

univerſales, quæ toti corpori communes ſunt, ut ſanguinis & lymphæ ſpiſſitudo præternaturalis, inducta largiore diætâ; vitâ nimis otioſâ; alimentorum aut potulentorum vitio; aëris, qui ducitur, peſtilentiâ; latente ſeminio venereo, ſtrumoſo, ſcorbutico; humore arthritico in retropulsâ vel anomalâ arthritide, &c. Sed cauſæ iſtiuſmodi, quantæcumque ſupponantur energiæ, ſtaſim nullam, nullumve infarctum in ſpinali medullâ parere unquam poſſunt, ſi labes aliqua localis non interceſſerit, quæ, licet incomperta, vim univerſalis cauſæ medullæ ſpinali ſpeciatim applicet.

Quòd ſi ea probentur quæ aſſerimus, conſequens eſt ut morbus nec colica nominetur, ut hactenus; nec inter dolores colicos recenſeatur ampliùs, à quibus naturâ, ſede, causâ, curatione omnino differt; ſed appelletur potiùs *Rachialgia*, nomine magis appoſito, quod valet *morbum medullæ ſpinalis*, & quod appoſitè morbi naturam indigitat.

I V.

IN præcedentibus non pauca, nec levia attulimus, quæ novam ætiologiam probent: omiſſa tamen duo, quæ eidem fidem facere poſſunt.

Alterum, quòd eâ ratione medulla ſpinalis eâdem Naturæ lege jam teneatur, quâ reliquæ corporis partes, quibus omnibus, ut nimis notum eſt, dura morbi neceſſitas incumbit. Hactenus illa, quo privilegio neſcimus, viſa eſt nulli morbo, nulli noxæ patere. At nunc æquâ & communi conditione *ſuos patietur manes*, ſuas ſcilicet affectiones, quarum timeo ne numerus magis augeatur, ſi ejuſdem natura diligentiùs introſpiciatur.

Alterum, quòd admiſsâ novâ hac ætiologiâ, morbi ſymptomata, in quibus exponendis aqua hærebat olim, poſſint nunc facili operâ explicari, quod certum veri argumentum eſſe videtur.

Sic 1°. Quandiù cunctatur morbus, ut cunctari ſolet quoties fit ab infarctu aneuriſmatode vel lymphatico tardè accreſcente, tandiù medulla, quæ invaleſcentem morbum ſentit, & quæ in dies tacitè magis anguſtatur, parciores ſpiritus & lentiùs motos nervis lumbaribus ſuppeditat, qui ventriculo & inteſtinis proſpiciunt; unde, labaſcentibus partium illarum functionibus, anorexia, dyſpepſia, nauſea, ructus, ſingultus, vomitus, cardialgia, vitioſa chyli confectio & diſtributio, &c.

2°. Chylo iſtiuſmodi jugiter affuſo ſanguis fit in dies craſſior, ſpiſſior, minùs fluxilis, ideòque cordis motui ægriùs, ſegniùſque obſequitur: unde faciei pallor, frigus extremorum, languor virium, anxietas, vigiliæ, &c. quæ ſunt incipientis morbi præludia.

3°. At verò ſimul ac infarctus, qualiſcumque naturæ fuerit, ad ſtatum pervenit, tunc neceſſe eſt nervorum principia fortiùs premi, diſtrahi, pungi, atque inde dolorem varium excitari, leniorem, acrioremve, qui ex naturæ legibus referri debet ad inteſtina, ventriculum, meſenterium, peritonæum, mammas, latera thoracis, ilia, inguina, crura &c. prout principia nervorum, quæ ſtimulantur, variè terminantur: unde dolere videntur partes illæ, & tamen vel in ipſo doloris impetu contrectari & premi poſſunt ſine ullâ doloris acceſſione, quippe quæ ab omni causâ morbificâ verè immunes ſint.

4°. Poteſt humor, qui infarctum facit, ferè immotus, vel minimâ ſaltem ſui trajectione varia nervorum principia laceſſere, hæc aut illa, quoniam in origine omnia proximè adſita ſunt: vel quod ſatius eſt, poſſunt arteriarum capillamenta minima, infarctui interjecta & media, modò hic, modò illic levi de cauſa fortiùs vibrare, & appoſita nervorum principia, modò hæc, modò illa, validiùs impetere. Utrâvis causâ perinde futurum eſt ut varia nervorum principia, nunc hæc, nunc illa, ſtimulentur: unde dolor varius, mutabilis, ſedem ex ſede mutans, partes varias invadens, deſerenſque, & nulla ſui relinquens veſtigia.

5°. Per nervos in origine ſtimulatos debent ſpiritus, ut ex legibus œconomiæ animalis compertum eſt, uberiùs & celeriùs devolvi in partes varias, ad quas ſinguli nervi pertingunt; unde erethiſmi fibrarum inteſtinalium; ſpaſmi ſphincterum ani &

veſicæ, & hinc conſtipatio, & ſtranguria; convulſiones muſculorum epigaſtricorum; diaphragmatis, brachiorum, crurum, lumborum, tibiarum; ſuccuſſiones ſpaſmodicæ trunci, &c. quæ ſingula, ut momento temporis ex improviſo ſuccedunt, ſic etiam derepentè excedunt.

6°. Accreſcente ultrà modum infarctu, accidit tandem medullam ita comprimi, ut ſpirituum fluxus in nervos infrà poſitos inhibeatur: unde paralyſis artuum inferiorum. Accidit etiam aliquando principia nervorum vertebralium, qui infarctûs loco ſuperiores ſunt, ipſa quoque preſſionem ex parte ſaltem pati: unde paralyſis imperfecta ſeu pareſis brachiorum, manuumque.

Omittimus ſymptomata quædam alia à Citeſio recenſita, ut cæcitatem, & epilepſiam, quòd in ſporadicâ Rachialgiâ non obſerventur. Adſunt fortaſſe in epidemicâ, de quâ Citeſius, cujus cauſa, cum latiùs pateat & magis efficax ſit, cerebrum occupare poteſt. Sed hæc nunc non curamus.

Haud mirum dolorem Rachialgicum pro dolore colico vulgò habitum fuiſſe, quocum in multis convenit, ut qui ſoleat perinde inteſtina, parteſque alias ventre comprehenſas diſcruciare, per vices invadere, & torminum inſtar identidem recrudeſcere. At verò ſi res diligentiùs attendatur, dolorem illum à quocumque dolore colico differre palam erit ſignis ſequentibus.

1°. Quòd uſu enematum & catharticorum, nedùm mitigetur ut colicus ſolet, ſed potiùs exacerbetur, potiſſimùm ſi acriora ſint & mochlica.

2°. Quòd non intra abdominis clauſtra contineatur, ut dolores colici omnes, ſed ad mammas, thoracis latera, inguina, ilia, crura, latè extendatur.

3°. Quòd in ſummo doloris impetu partes, quæ dolere videntur, non modò contrectari, ſed etiam premi poſſint & conſtringi ſine ullâ doloris acceſſione, quod decretorium eſt, nec in ullo dolore colico unquam obſervatur.

Magis dubia eſt & paulo incertior dignotio variarum doloris rachialgici ſpecierum, quam tamen conjecturis ſequentibus aſſequi poſſumus.

Si dolor acutus ſit, celeriter invaſerit, ægrotum afficiat, qui juvenis ſit & temperamenti fervidi ac ſanguinei, febremque ſociam habeat, continuam, tertianam, lentam; opinioni locus eſt morbum à ſtaſi phlegmonode dependere.

Contrà verò, ſi dolor remiſſior fuerit, morbus lentè acceſſerit, ægroto accidat, qui ſenex ſit & temperamenti pituitoſi, nullamque febrem adjunctam habeat; argumentum eſt morbum à ſtaſi anevriſmatode vel lymphaticâ induci.

Quòd ſi ſigna medium quiddam teneant, haud vana ſuſpicio erit morbum utriuſque cauſæ participem eſſe, & à ſtaſi ſanguineo-lymphaticâ, vel lymphatico-ſanguineâ ortum ducere.

Haud omittendum humorem arthriticum, qui in arthritide anomalâ aut retrogradâ, & ſcorbuticum, qui in ſcorbuto vago remeant in ſanguinem, poſſe perinde ac in reliquas corporis partes, ſic etiam in medullam lumbarem, vel in inteſtina deponi: ſi prius, fieri Rachialgiam arthriticam vel ſcorbuticam, unde dolores Rachialgici colicos pro more mentientes: ſi poſterius, colicam arthriticam pariter aut ſcorbuticam induci, unde dolores colici veri; quæ quidem affectiones naturâ & causâ ita affines ſunt, ſimileſque, ut minùs cautos fefellerint ſæpiùs, ſed quas tamen diſtinguere facile eſt ex dictis. Si venter, cùm maximè dolet, vel dolere videtur, premi poſſit ſine ullâ doloris acceſſione, dolores ſunt Rachialgici, quorum cauſa ſubeſt in medullâ, & quibus periculum eſt ne paralyſis ſuccedat. Si contrà dolor ventris preſſione graviter intendatur, dolores ſunt verè colici, quorum cauſa reſidet in ventre, nec in paralyſim unquam evaſura eſt.

In Rachialgiâ multa concurrunt, quæ morbi gravitatem denuntiant.

1°. Dolor atrox ægrotum ferè perpetuò torquet & excruciat, ac per vices repentino impetu exacerbatur, à quo nec quies, nec remiſſio.

2°. Pervertitur naturalis alimentorum appetitio, concoctio, egeſtio, unde malorum Ilias.

3°. Anomala fit circulatio ſanguinis ob crebras validaſque convulſiones, quibus pleræque abdominis partes ſuccutiuntur; & ſpaſmodicas conſtrictiones, à quibus cor ipſum non immune eſt.

4°. Quod peſſimum eſt, latet intra clauſtra ſpinalis medullæ ſtaſis præternaturalis, cujus reſolutio anceps & incerta, quæ in gangrænam aut abſceſſum facilè abire poteſt, ſi à causâ inflammatoriâ, quod utrumque exitiale eſt; quæ ferè perpetuò terminatur in tuberculum ſive ganglion, durum, calloſum, ſcirrhodes, unde paralyſis magis vel minùs completa, ſed perinde incurabilis.

Quæ ſingula, & à fortiori quæ univerſa inter ſe connexa atque conjuncta demonſtrant Rachialgiam inter graves, moleſtos, periculoſos affectus præcipuum obtinere locum.

Variat tamen periculum, & variè æſtimandum eſt,

1°. Pro naturâ cauſæ: Majus enim, ſi ab infarctu inflammatorio, à quo gangræna aut abſceſſus imminent, unde certus & celer interitus: levius verò, ſi ab infarctu lymphatico, à quo paralyſis quidem impendet, ſed non ſine ſpe aliquâ convaleſcendi, vel ſaltem prorogandæ vitæ.

2°. Pro gradu cauſæ, in quo diſtingui debet *Intenſio*, quam modus doloris; *Extenſio*, quam numerus partium dolentium; *Intenſio* ſimul & *Extenſio*, quam gemina illa ſigna, ut variè concurrunt, opportunè indicant.

Ut certior inſtituatur prognoſis, oportet prænoſſe morbi ſtadia, quæ varia ſunt pro cauſæ ſpecie. Si à ſtaſi phlegmonode, morbus acutus eſt, & intra dies quatuordecim aut viginti judicatur; ſi à ſtaſi lymphaticâ, acutus ἐκ τῆς μεταπτώσεως vix quadrageſimo die terminatur: quòd ſi ab anevriſmatode ſtaſi fiat, aut in paralyſim ſemel degeneraverit, inter chronicos annumerandus, qui ad plures annos prorogari ſolent.

V.

DUO ſunt morbi tempora, in quibus longè diſpar mali facies, ut dictum eſt; *alterum*, cùm dolor torquet & diſcruciat: *alterum*, cùm decedenti dolori ſuccedit ex improviſo paralyſis artuum inferiorum cum pareſi ſuperiorum. Diverſo utrique morbi ſtatui diverſa totuplex medetur Therapeia, de quâ ordine jam dicendum.

I. Quandiù dolor urget acerbus, quo totum prius morbi ſtadium comprehenditur, tandiù ad tres ſequentes indicationes prudentis eſt Medici ſedulò attendere: 1°. Ut, omiſsâ omni cunctatione, infarctus qui fit imminuatur, & diſcutiatur qui jam factus eſt; 2°. Ut, dum ea perficiuntur, in uſum advocentur Paregorica & Anodyna omnis generis, quæ partem dolentem relaxando doloris impetum leniant: 3°. Si ea tardiùs ſuccedant, ut narcotica doſi adhibeantur ſufficiente, quæ doloris morſus obtundant, ſopiantque. Tribus illis indicationibus opportunè ſatisfaciunt remedia ſequentia, quorum ad eam morbi ſpeciem virtus efficax eſt, & uſus maximè comprobatus.

1°. Sanguinis miſſio è cubito, quo non certius, efficacius, præſentius auxilium eſt: Nam 1°. cùm de ſanguinis copiâ detrahat, & momentum cordis in contractionem nitentis ſimul infringat, fit inde ut ſanguis ad affectam partem & parciore quantitate, & minore impetu appellat; unde minor futura eſt ſtaſis, quæ imminet, aut quæ jam fieri cœpit: 2°. Cum partis affectæ erethiſmum, quo reſolutio arcetur, laxet, & vaſa ſimul depleat, atque adeò tantò magis pervia faciat, liberior inde recluditur via refluxuro ſanguini; unde promptior reſolutio infarctûs jam facti, quod utrumque in Rachialgia palmarium eſt.

Longè tamen abeſt, ut miſſionem ſanguinis æquè neceſſariam, utilemve eſſe judicemus in quacumque Rachialgiæ ſpecie. Expedit in Rachialgiâ à ſtaſi ſanguinis & inflammatoriâ ſanguinem mittere largiter & ſæpè, quartâ vel ſextâ quâque horâ, primis duobus morbi diebus, ut in cæterâ quavis affectione inflammatoriâ graviore, ſi temperamenti ratio ita ſuadeat, nec repugnent ætas, vireſque ægroti. At verò & rariùs & parciùs mittendum cenſemus, ſi morbus dependeat à ſtaſi lympha-

ticâ, quo in caſu tamen conducit quoque, & reſolutionem infarctûs efficaciter promovet, modò non fiat à nimiâ fibrarum inertiâ, quod in Rachialgia nunquam contingit.

2°. Larga potatio, quâ ſanguis & lympha ſpiſſiores diluantur, atque adeò circulationis legibus faciliùs obſequantur. Si qua febris adſit, ptiſana parari debet ex levi decoctione plantarum temperantium & refrigerantium, ut radicum graminis, fragariæ, acetoſæ, aut infuſione florum malvæ, verbaſci, violarum. Si verò febris abſit omnino, poterunt in ptiſanâ leviter decoqui folia plantarum vulnerariarum & diureticarum; ut ſaniculæ, bugulæ, veronicæ, virgæ aureæ.

3°. Cataplaſmata anodyna lumbis applicita ex micâ panis cum lacte & ſemine lini integro, vel ex oryzâ cum lacte coctâ, vel ex pulpâ plantarum emollientium cum oleo liliorum. Quòd ſi irrequietæ ægroti jactationes propter doloris morſus & tormina, uſum cataplaſmatum non permittant, illorum vicem implere poterunt fomenta tepida ſpinæ lumbaris cum decocto emolliente; aut iterata inunctio olei liliorum, ſeminumve frigidorum, vel butyri de cacao.

4°. Semi-cupia tepida ex decocto emolliente, in quibus ægrotus tamdiù detinendus eſt, quandiù doloris remiſſione quietus poterit inſidere, ut maceratâ corporis ſuperficie, ad interiora relaxatio pedetentim pertingat; quod utcumque in tam ſpiſſo, quod interjacet, intervallo ſatis difficile eſſe videatur, compertum tamen eſt experientiâ aliquando opinione celeriùs ſuccedere, neque adeò unquam omittendum eſſe.

5°. Quod ſi, licet morbum remediis coneris evincere, urgeat tamen dolor acer, ferè continuus, omni momento invaleſcens; intereadùm ægrotus Medicinam ſentire poſſit, ad narcotica recurrendum eſt, ex quibus uſu maximè comprobantur Laudanum & Tinctura Laudani Sydenhamii. Ea autem remedia, ſingulis horis, doſi moderatâ, exhibere ſatius eſt, donec dolor compeſcatur, quàm nimiâ doſi, & majore plerumque quàm opus fuerit, ſemel exhibitâ, ægrotum derepentè ſtupefacere ultra modum, ceu lethargo preſſum.

Cæterùm non repugnandum, ne dùm hæc geruntur, ægroto cathartica ſæpiùs exhibeantur, aut enemata infundantur, dummodò nihil acrius, nimiſve draſticum admiſceatur, quòd noxam rodendo inferre valeat. Nobis quidem perſuaſiſſimum eſt alvum purgatione fruſtrà ſollicitari, cùm morbus ſedem ibi non habeat; ſed hæc facilè poſſunt præjudicio vulgi, imò ægrotantium errori condonari.

II. Quotieſcumque morbus curam omnem vicit, & in paralyſim evaſit, tunc una eſt indicatio, circa quam tota verſari debet Medici ſolertia, ſcilicet ut omni ope atque operâ diſcutiatur infarctus, quo medulla ſpinalis opprimitur, & diſcutiatur quamprimùm, cùm mora non modò invaleſcat, ſed etiam, quod pejus eſt, magis induretur, unde remediis repugnat tantò pertinaciùs. In hunc finem ſequentia remedia efficaciter adhibentur:

1°. Sudorifica, quæ ſanguinem & lympham atterant & extenuent, inter quæ laudantur maximè, tùm Decocta ex lignis, plantiſque ſudorificis parata, guaiaco, ſaſſafras, ſarſaparillâ, & radice chinarum, bis vel ſemel in die exhibenda per menſem, & diutiùs, ſi ita videatur; quibus, ſi catharſi opus ſit, poſſunt folia vel folliculi ſennæ incoqui: tùm juſcula ex viperis ſecundùm artis leges præparata, manè in lecto pòtui danda per dies viginti, imò diutiùs, niſi ſiccior aut fervidior ægri temperies diſſuadeat.

2°. Hidroſis ſive ſudatio ſub laconico provocata ex arte accenſo ſpiritu vini, vel projectis per vices ſuper prunas cinnabari cum reſinâ quâvis ad partes æquales permixtâ, vel ſuccino pulverato; à quo tamen remedii genere cavendum eſſe putamus, ſi æger temperamenti bilioſi, ſicci, fervidi fuerit.

3°. Aperientia, incidentia, attenuantia efficaciſſima, ut flores martiales, cinnabaris, æthiops mineralis, aquila alba, mercurius violaceus, gummi ammoniacum, ſal glauberianum, arcanum duplicatum, ſal ammoniacum, cum catharticis, Diagrydio, Jalappa, Aloë, &c. ex quibus boli, pilulæ, opiatæ confici poſſunt, quibus opor-

tet ut æger per plures dies utatur manè jejuno ventriculo, ſuperbibendo juſculum vel apozema ex plantis diureticis, vel hauſtum decocti ſudorifici, de quo ſuprà.

4°. Thermæ, eæ verò maximè, quæ vi pollent certâ attenuandi & liquandi, quales præcipuæ ſunt, ſi non unicæ in Galliis & in Europâ, Aquæ Baregianæ in Pyrenæis montibus. Oportet autem nullum ex auxiliis prætermittere, quod thermæ afferre valeant, ideòque adhibenda potatio, balneatio, embroche ſuprà partes affectas, quam vulgò *Duciam* dicunt, imò etiam ſtufa, ſi ſtufa illic in uſu fuerit, quæ ſingula & diù uſurpari, & ſæpiùs iterari debent, cùm in eo morbo curando thermarum uſus ſit veluti ſacra anchora ſeu ſpes ultima.

5°. Interim non negligenda, ſi occaſio fuerit, remedia aliquot alia, minoris quidem efficaciæ, ſed magis parabilia. Sic 1°. ſingulis diebus manè in lecto ſpina dorſi & lumborum confricanda eſt, donec rubeat, manu nudâ, pannove laneo, modò ſicca, modò priùs illita oleo catellorum vel lumbricorum, aut pinguedine viperarum. 2°. Si præſto ſit arena marina, quæ ſale muriatico gravida eſt, & ideò ad attenuandum magis idonea, adhibenda Ammochoſia per dies aliquot continuos, hoc eſt arenâ illâ calore ſolis, aut illius vice calore furni excalefactâ ægrotus nudus contegendus eſt collo tenus, & ibi detinendus, donec affatim ſudaverit. 3°. Utrique lumborum lateri veſicatoria emplaſtra apponenda, vel inurendus fonticulus geminus, unde manet ubertim ichor lymphaticus, quâ ratione compertum eſt craſſiores materias altiùs impactas, & adverſùs cætera remedia contumaces, paulatim diſcuti & exhauriri.

Cæterùm ſi, dùm hæc aguntur, contingat ut dolores recrudeſcant, quod plerumque argumentum eſt materiam vi remediorum atteri, rarefieri, expandi; neceſſe eſt venam identidem incidere in cubito, & ſanguinem mittere largiùs parciùſve pro Medici prudentiâ, ut impendens phlogoſeos novæ periculum avertatur, & ſimul occurratur doloris renovationi.

Quæ ſingula abundè demonſtrant non modò in utroque morbi ſtatu utilem eſſe venæ ſectionem in cubito, ſed etiam non alterum ullum dari auxilium certius, præſentiuſque, unde concludimus.

Ergo morbo, Colicæ Pictonum *dicto*, Rachialgiæ *veriùs dicendo conducit venæ ſectio in cubito.*

DOMINI DOCTORES DISPUTATURI.

M. Carolus-Franciſcus Boutigny des Preaux.

M. Petrus Lalouette.

M. Petrus-Joſephus Macquer, utriuſque Pharmaciæ Profeſſor, & Regiæ Scientiarum Academiæ Socius.

M. Joſephus-Maria-Franciſcus de la Sône, Domûs Reginæ Medicus ordinarius, Cenſor Regius & Regiæ Scientiarum Academiæ Socius.

M. Julianus Buſſon.

M. Petrus Bercher.

M. Joannes-Baptiſta Du Bois, Profeſſor Regius Emeritus.

M. Guillelmus-Joſephus de l'Epine, antiquus Facultatis Decanus.

M. Ludovicus-Hieronymus Coſnier.

Proponebat Pariſiis PETRUS-LUDOVICUS-MARIA MALOËT, Pariſinus, Saluberrimæ Facultatis Medicinæ Pariſienſis Baccalaureus, A. R. S. H. 1751, A SEXTA AD MERIDIEM.

Typis QUILLAU, Univerſitatis & Facultatis Medicinæ Typographi, 1751.